HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רב ששת אמר. לעולם מצות פדיון (ד) לאלתר והאי דקתני אין בערכין ופטר חמור פחות משלשים שאינו עובר עליו על שלשים יום מכאן ואילך עובר: **מאי לאו מצוה להשהותו.** כרב נחמן וקשיא לרב ששת: **מצוה לפדותו.** דמלאלתר עד שלשים הוי זמן פדייה ומכאן ואילך עובר: **אלא אמר רב.** לעולם מצוה להשהותו ואפ"ה הכי כרב נחמן לא מתרלינא ולא קשיא הא דקתני שלשים יום מצוה להשהותו: **רבי אליעזר הוא דמקים.** בכור בהמה טמאה לבכור אדם: **והא.** דקתני לאלתר רבנן (ה) היא דמתניתין דלא מקשו: **מתני' מצוה יעידה.** בהמה העבדים שיעבדנה אדון לאשה: **קודמת.** שהיא פודה עצמה: **אשר לא יעדה והפדה.** אם יעדה זה מוטב: **עכשיו מצוה חליצה קודמת.** שהמייבם את יבמתו שלא לשם מצוה פוגע באיסור אשת אח: **באדון.** (ו) במתפיס בהמה טמאה לגדלן הבית מצוה פדייתה באדון קודם לכל אדם:

הדרן עלך הלוקח עובר חמורו

הלוקח עובר פרסו. שאינו רשאי. למכור לעובד כוכבים (ז) בהמה: **גמ' דרבי חנינא.** בפ' קמא (לעיל ה:) מה נתנו פטורי חמוריס מפטורי סוסים וגמלים כו': **דזוטרן מיליה.** דלא מייבי בפטור חמור אלא פרקא קמא וכולה מסכתא מייבי בבכור בהמה טהורה: **בבהמה.** בעדרו: **בדיניהן.** דיינין ליה בדייניהן ולקמן מפרש מאי היא: **אחווה נקנים בכסף ובשטר ובחזקה.** מכי דייש אמילרי כדאמרינן בפ"ק דקדושין (דף כו.): **וממונו במשיכה.** מטלטלין אין נקנין אלא במשיכה במסכת קדושין (דף כו.): **מיד עמיתך.** משמע מיד ליד דהיינו משיכה: **אלא אי בעי לאו.** עד שתבא לרשותו של ישראל לא קני: **ואימא אי בשא אי בשא.** והכי משמע קרא מיד עמיתך הוא דבמשיכה ולא בכסף הא מיד עובד כוכבים בחיזה שתרלה ונשמע מייני דהיכא דמשך ולא נתן מעו' נמי קני: מה

מצות חליצה קודמת. מה שפי' רבינו חננאל פי' פרק החולץ (יבמות דף לט:): **מצות גאולה קודמת באדון שנאמר ואם לא יגאל.** בערכין פרק המקדיש שדהו (דף כז.) מפ' טעם אחר דבעלים קודמין לפי שמוסיפין חומש והתם פריך לה ומשני: הדרן עלך הלוקח עובר חמורו

הלוקח. קנה וחייבת בבכורה. ואע"ג דשמעינן קנה אינטריך לאשמועינן דחייבת בבכורה דלא תימא קנה (ח) מספק או מדרבנן קמ"ל דקנה קנין גמור: **מה אחווה** נקנית בכסף ובשטר ובחזקה. פירוש כשקונה מישראל אף עבד כנעני כן כשקונין מישראל אבל בעובד כוכבים לא מסתבר שיועיל שטר לפי שקנין שטר לא שייך בעובד כוכבים כדאמרי' פ' חזקת הבתים (ב"ב דף נד:) עובד כוכבים מכי מטא זוזי לידיה אימתליג ליה וישראל לא קני (ט) עד דמטא שטרא לידיה: **מיד** עמיתך במשיכה **הא** מיד עובד כוכבים בכסף. וא"ת דלמא הא מיד (י) עובד כוכבים בשטר ובחזקה דחזקה נמי שייכא במטלטלין אם עשה בהן שום תיקון כגון נעל וגדר ופרק בקרקע (כ) י"ל דשני קנייני הללו דויין מצויין ושייכי זה במוכר וזה בלוקח שזה נותן מעות וזה מושך אלא החפץ וכן לדבי יוחנן בסמוך (ל) דדרשינן איפכא מיד עמיתך בכסף הא לעובד כוכבים במשיכה וא"ת מנלן שהן חשובין קנין כלל דמוקמינן מסברא קניין דקרא בהני י"ל דאשכחן כסף שקונה במקום אחר בקרקע והכקדש ומשיכה במליאה והפקר:

אימא לעובד כוכבים בלל בלל **לא** קל וחומר **אם גופו** קני ממונו **לא** כל שכן. וא"ת דלמא בחליפין דהוא מקני ממונו בדברים בקדושין (דף מ.) מכסף מקנתו בכסף הוא נקנה ואינו נקנה במורת תבואה וכלים ומאי עינהו חליפין ובעבד עברי הנמכר לעובד כוכבים כתיב הכי קרא משמע הא אחר כגון מטלטלין קונה עובד כוכבים בחליפין וי"ל דאי לא אשכחן כסף או משיכה בעובד כוכבים לא הוה מוקמינן ליה בחליפין (מ) ועי"ל האי דקאמר עובד כוכבים בחדא לאו בחליפין אשה בעובד כוכבים ובישראל מיירי אלא בקנין אחד כגון כסף או משיכה: (לעיל) (נ) **אם** גופו קני. אם גופו דישראל קני ליה עובד כוכבים בכסף כו' מדלא פריך הכא אם כן אפי' בשטר וחזקה נמי כדפריך לעיל יש ראיה לפר"ת דמפרש פרק קמא דקדושין (דף יד:) אשכחן עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים שכל קניינו בכסף כלומר כל קניו דעובד כוכבים בעבד עברי בכסף כדכתיב מכסף מקנתו ולא בשטר וחזקה כדמוכח הכא ונקונטרס פי' אם דכל דבר קניינו בכסף כדדרשינן הכא מיד עמיתך במשיכה הא מיד עובד כוכבים בכסף וקשה דהאי דרשא לריש לקיש היא והלכה כר' יוחנן וא"ת אכתי עובד כוכבי קונה ישראל בחזקה כדאמר גיטין (דף לח.) מנין לעובד כוכבים שקונה ישראל בחזקה שנאמר ושב ממנו שבי י"ל דהסיא חזקה כשיש מלאכה הוא והוא הדין ממנו דלאמר חולין (דף פ:) עמון ומואב טיהרו בסיחון: דבר

מ) רב ששת אמר לומר שאינו עובר עליו מתיב רמי בר חמא מצותו כל שלשים יום מכאן ואילך או פודהו או עורפו מאי לאו מצוה לשהותו כל שלשים יום לא מצוה לפדותו כל שלשים יום אי הכי מכאן ואילך או פודהו או עובר עליו מיבעי ליה אלא אמר רבא לא קשיא הא רבי אליעזר דמקשי הא רבנן דלא מקשי: **מתני' לא רצה לפדותו** עורפו מאחוריו וקוברו: **מצות הפדייה קודמת** למצות עריפה שנאמר אם לא תפדה וערפתו מצות יעידה קודמת למצות הפדייה שנאמר אשר לא יעדה והפדה מצות היבום קודמת למצות חליצה בראשונה שהיו מתכוונין לשם מצוה ועכשיו שאין מתכוונין לשם מצוה אמרו מצות חליצה קודמת למצות יבום מצות הגאולה באדון הוא קודם לכל אדם שנאמר ואם לא יגאל ונמכר בערכך:

הדרן עלך הלוקח עובר חמורו

הלוקח עובר פרתו של עובד כוכבים והמוכר לו אע"פ שאינו רשאי והמשתתף לו והמקבל ממנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה שנאמר בישראל אבל לא באחרים הכהנים והלוים חייבים (ו) שלא נפטרו מבכור בהמה טהורה אלא מפדיון הבן ומפטר חמור: **גמ'** מאי אריא דתני עובר חמורו ברישא והדר תני עובר פרתו ליתני ברישא עובר פרתו דקדושת הגוף הוא והדר ליתני עובר חמורו דקדושת דמים הוא אמרי במערבא איבעית אימא דחביבא ליה כדרבי חנינא ואי בעית אימא איידי דזוטרן מיליה דבהמה טמאה פסיק ושדי לה אמר ר' יצחק בר נחמני אמר ריש לקיש משום ר' אושעיא ישראל שנתן מעות לעובד כוכבים בבהמתו בדיניהם אע"פ שלא משך קנה וחייבת בבכורה ועובד כוכבים שנתן מעות לישראל בבהמתו בדיניהם אע"פ שלא משך קנה ופטור מן הבכורה אמר מר ישראל שנתן מעות לעובד כוכבים בדיניהם אף על פי שלא משך קנה וחייבת בבכורה מאי בדיניהם אי נימא בדיניהם דגופיה דאתי בקל וחומר אם גופיה קני ליה ישראל בכסף דכתיב לרשת אחוזה הקישו הכתוב לאחוזה מה אחוזה נקנית בכסף ובשטר ובחזקה אף עבד כנעני נקנה בכסף ממונו לא כל שכן הוא אם כן אפי' בשטר ובחזקה נמי ועוד ישראל מישראל יוכיחו דגופיה קני ליה בכסף ממונו במשיכה אלא אמר אביי בדיניהם שפסקה להם תורה אם נקנה מיד עמיתך מיד הוא דבמשיכה הא מיד עובד כוכבים בכסף ואימא מיד עובד כוכבים כלל כלל לא אמרי לא ס"ד ק"ו הוא אם גופו קונה ממונו לא כ"ש ואימא מיד עובד כוכבים עד דאיכא תרתי אמרי ולאו ק"ו הוא גופו באחת ממונו בשתים ואימא או בהא או בהא דומיא דעמיתך מה עמיתך בחדא אף עובד כוכבים נמי בחדא אמר מר ועובד כוכבים שנתן מעות לישראל בבהמתו בדיניהן אע"פ שלא משך קנה ופטור מן הבכורה מאי בדיניהן אילימא בדיניהן דגופיה משום דאתי בק"ו אם גופו ישראל קני ליה בכסף דכתיב מכסף מקנתו ממונו לא כ"ש ישראל מישראל יוכיחו דגופו קני בכסף ממונו במשיכה אלא אמר אביי בדיניהם שפסקה להם תורה וכי תמכרו ממכר לעמיתך לעמיתך במשיכה הא לעובד כוכבים בכסף ואימא לעובד כוכבים כלל כלל לא אמרי לאו ק"ו הוא אם גופו קנה ממונו לא כ"ש אימא לעובד כוכבים עד דאיכא תרתי לאו ק"ו הוא גופו באחד ממונו בשתים ואימא או בהא או בהא דומיא דעמיתך מה

מצ) ר"ל דבר"ל ולאי מאמ"ל הך בריתא דמלי לפרושי דמצות לשהותו קאמר אלא דשיעור וכו'.

מ) גי' רבינו בגמ' א"ה מכאן ואילך אי עורפו אי עובר עליו וכו' ומפרש דלרב ששת לאחר ל' אין תקנה בפדיון כלל.

מ) [מתפפת פ"ש ה"ו ע"ש], נ) [מעשה שמעשיות אינם עורפו בקופיק ופי' הר"ש קופיק סכין גדול כמין גרזן קטן וכו'], ג) [נמי' פוס' ערכין כז. ד"ה מאין], ד) יומות לט: תמוות סד., ה) [ערכין כז.], ו) [לעיל ד.], ז) [יומות ג: וש"נ], ח) [קדושין כב:], ט) עובד כוכבים בחזקה בחזקה כל"ל ל"ק], י) דרשינן ל"ק], כ) והא דקאמר אף עובד כוכבים נמי בחזקה לאו בחליפין מיירי שזה קנין חדש אלא בקנין שאינו בעובד כוכבים וכישראל כגון כסף או משיכה כדאמרי' לעיל הס"ד ל"ק], ל) עי' בס' בני יעקב פי' ב.

תורה אור השלם

1. וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְּשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה:
שמות יג יג
2. אם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לוֹ יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לִמְכָרָהּ בְּבִגְדוֹ בָהּ:
שמות כא ח
3. וְאם בְּבַהֲמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְּעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ עָלָיו וְאִם לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ:
ויקרא כז כז
4. וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחֻזָּה לְעֹלָם בָּהֶם תֵּעָבֹדוּ וּבְאַחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל איש [איש] בְּאָחִיו לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּפָרֶךְ:
ויקרא כה מו
5. וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ או קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו:
ויקרא כה יד
6. אם עוד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים לְפִיהֶן יָשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ:
ויקרא כה נא

הגהות הב"ח

(א) במשנה הכהנים ולוים חייבים לא נפטרו: (ב) גמ' פסיק ודלי לה. נ"ב וכפסוקות ונגרלים פיתא כה"ג פסיק שרי להו ע"ש כרש"י: (ג) שם אם גופו של ישראל קני ליה כנסף דכתיב מכסף מקנתו: (ד) רש"י א"ש רב ששת וכו' פדיון פטר חמור לאלתר: (ה) ד"ה והא וכו' רבנן דתמני' היא דלא: (ו) ד"ה אדון המתפיס בהמה לגדלן כל"ל ומיכן מתמה נמקתי: (ז) ד"ה שאינו וכו' בהמה גסה הס"ד:

רבינו גרשום

רב ששת אמר. מאי ופדיון פטר חמור לאלתר לומר שאם פדאו קודם ל' אינו עובר עליו אע"ג דפדאו שלא בזמן מצותו: מאי מצותו כל ל' דקאמר לאו מצוה לשהותו כל שלשים קודם שיפדנו אלמא דאם פדאו קודם עובר עליו: לא מצוה לפדותו כל שלשים קאמר דבתוך ל' עד ל' הוי זמן פדייתו ואם לא פדאו עד ל': עובר עליו מיכן ואילך אי הכי. כיון דמוקמת דמצוה לפדותו כל ל'. האי דקתני מיכן ואילך (מל' ואילך) או פודהו או עורפו. מיכן ואילך (ל) או עורפו או עובר עליו מיבעי ליה משום דכבר עבר זמן פדייתו אלא מדתני או פודהו או עורפו ש"מ משום הכי או פודהו דמיכן ואילך דאילך הוי זמן פדייתו אלמא דמצוה לשהותו וליתא לדרב ששת דאמר לומר שאינו עובר עליו ולטעמיך קשיא אהדדי: אלא אמר רבא לא קשיא הא דתני ובפדיון הבן ובפטר חמור פחות מל' היינו ר' אליעזר דמקיש בכור בהמה טמאה לבכור אדם דכתיב אך פדה תפדה וגו' והא דתני ופדיון פטר חמור לאלתר היינו רבנן דלא מקשי: לשם מצוה. לבנות בית אחיו: בראשונה. כשהיו אנשים כשרים ועכשיו שאין מתכוונין לשם מצוה. אלא לשם בעילה: אמרו מצות חליצה קודמת. דכיון דלא בעיל לשם מצוה הוי כפוגע בערוה: מצות גאולה בהמה טמאה באדון קודם לגאולת כל אדם משום דבעלים מוסיפין חומש כשגואלין אותה. ושאר כל אדם הגואל אותה אין מוסיפין חומש דכתיב ואם בבהמה הטמאה ופדאה בערכך ויסף חמשיתו עליו ואם לא יגאל (באדם) [בבעלים] נמכר בערכך

לכל אדם: **פליק פירקא**

לא נפטרו אלא מפדיון הבן ופטר חמור. כדאמר בפרקין דלעיל אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה את

שישנו בבכור אדם ישנו בבכור בהמה טמאה כו' אלמא דלא נפטרו אלא מאלו ב' דיניין: דקדושת הגוף. דאינו בר פדייה: איידי דחביבא ליה כו' חנינא דאמ' [לעיל] שהרי סייגו את ישראל וכו': איידי דזוטרן מלתא [דליכא ב'] [דלא מיירי ביה] אלא בפרק ראשון אבל כולה מסכתא מיירי בבכור בהמה טהורה: בדיניה". כלומ' כל סחורה שיש יד עובד כוכבים באמצע בעי למיזל אחר דינו ואזלינן בתר דייניהן ובדייניהן מעות קונות: אילימא בדיני דגופו. דעובד כוכבים דנקנה לישראל בכסף דהקישו הכתוב לאחוזה דכתיב והתנחלתם וגו' מה אחוזה נקנית בכסף בשטר ובחזקה אף עבד כנעני: ועוד מכסף מקנתו משמע בין ישראל לעובד כוכבים בין עובד כוכבים לישראל בכסף: ממונו בהמתו לא כ"ש. מיהא לא שמעי' ישראל מישראל יוכיח דגופו קני ליה דאמרן מכסף מקנתו וממונו במשיכה: מיד עמיתך הוא דבמשיכה דכתיב מיד ליד. מיד עובד כוכבים מכסף: ואימא דלהכי קרא מיד עמיתך הוא דליקני מיד עובד כוכבים לחזור בו יכול

בחליפין דלא מצינו חליפין לעובד כוכבים כדמשמע הכא לעובד כוכבים בחדא ולישראל בחדא ולמאי דפי' ניחא דלעולם הוא קונה שפיר בחליפין והא דלא חשיב ליה משום דלא חשיב אלא בדבר הכתיבי בקרא וכן ראיתי בשם ר' יהודה כתוב שראה את ר"י רבו שהורה הלכה למעשה באדם ששלח עובד כוכבים להביא מעותיו המופקדים לו ביד חבירו וכתב בה וקנינא מן פלוני בר פלוני במנא דכשר למקני ביה והיינו חליפין ומיהו יש לגמגם דהיאך עשאה ע"י עובד כוכבים הא ק"ל שליח שויה ואין שליחות לעובד כוכבים ומיהו מאחר שקנה העובד כוכבים בחליפין מיד הישראל המורשה אין לנפקד לחוש שמא יתבענו המפקיד לדין ובפ"ק דקדושין הארכתי. תוס' חיצוניות: ז) אמרת ק"ו גופו קונה ממונו לא כ"ש וא"ת אמאי לא קאמר כסף דישראל יוכיח דגופו של ישראל קני בו ואין ממונו דישראל קני בו וה"נ קאמר לעיל וי"ל דאין זה סברא שלא יהיה שום קנין בממון דעובד כוכבים דלגבי זה אין לומר יוכיח דדוקא לעיל דבעי למילף קנין שיועיל במטלטלין שייך לומר ישראל יוכיח. תוס' חיצוניות: ח) דלא אימא קנה ראור"י דהוה ס"ד דקנה מספק והכתן לא יוכל להוציא מידו הבכור מטעם ספק כ"ל דחייב בבכורה ודאי שהקנין קנין גמור ולהכי תנא נמי בתר הכי אעפ"י שלא משך קנה ופטורה מן הבכורה ע"כ: ט) י"ל דב' קנינים וכו' וז"ל תוס' חיצוניות וי"ל דפשיטא ליה דלית לן לרבויי אלא משיכה וכסף שאלו הקנינים רגילים בני אדם לעשות לישא וליתן בהם ולכך פשיטא ליה דאתא לרבויי כסף או משיכה ושמא י"ל דדוקא כסף משוי למשיכה משום דשכיחי חד בלוקח וחד במוכר שהמוכר מקבל המעות והלוקח מושך אצלו הלכך דמו אהדדי טפי משאר קנינים:

מ) אולי ל"ל דלר"ל ולאי מאמ"ל הך בריתא דמלי לפרושי דמצות לשהותו קאמר אלא דשיעור וכו'.

מ) רב ששת אמר לומר שאינו עובר עליו. כלומר ודאי גם למצוה מצוה לאלתר כדקתני ברייתא קמייתא והאי דקתני אין בפטר חמור פחות מל' לענין דאינו עובר אם מאחר לפדותו עד ל' אבל מכאן ואילך עובר עליו אם אין פודהו או עורפו וצ"ע כיון דמצוה לפדותו לאלתר אלמא לא יליף כלל מפדיון הבן א"כ מנ"ל הא דמל' [יום ואילך] עובר ומה שיעור ל' יום וצ"ל דמדרבנן בעלמא: מ) אלא אמר רבא ל"ק הא ר"א דמקיש וכו'. צ"ל דרבא לא ס"ל כר"נ דאמר מצוה להשהותו דא"כ לא הוצרך לומר הא ר"א הא רבנן מ) דלר"נ ניחא הך ברייתא דמצוה להשהותו ודאי מצינן לפרושי דשנוי באפי נפשה קמשני אלא נימא דהא דקתני אין בפטר חמור פחות מל' מיירי לומר שאינו עובר עליו כר"ש אלא כר"א ובדיעבד נמי אינו פדוי אם פדהו תוך ל' יום או למצוה מיהת דמצוה להשהותו דהך פדיון דפטר חמור לאלתר כרבנן ובקונט' כתב לא כר"נ מתרצא אלא כרב ששת וצ"ע למה לא פירש רש"י דהוי שנויא באפי נפשה. תוס' חיצוניות: נ) מה עמיתך בחדא אף עובד כוכבים בחדא. מכאן היה קשה לר"י על שהיה מפרש בפ"ק דקדושין גבי הא דקאמר התם מכסף מקנתו בכסף הוא נקנה פירוש העבד עברי לעובד כוכבים ואינו נקנה בתורת תבואה וכלים פירוש חליפין ונראה לר"י משום דעובד כוכבים קונה שפיר שאר קניינין בחליפין מדמיטא התם עבד עברי דאינו נקנה לעובד כוכבים בחליפין ואם אין עובד כוכבים קונה בשום מקום בחליפין אמאי אצטריך קרא למעוטי גבי עבד עברי אלא ש"מ דעובד כוכבים קונה בחליפין והשתא קשה לר"י מאי האי דקאמר הכא ישראל בחדא אף עובד כוכבים בחדא והא עובד כוכבים נמי נקנה בחליפין ואור"י דה"נ קאמר ישראל בחדא אעפ"י שקנה גם בחליפין ועשמא דלא חשיב חליפין משום דלא חשיב אלא הני קנינין דכתיב בקרא משיכה ומעות כדפיר' לעיל שבאותן קנינין בני אדם רגילין לישא וליתן ומתוך כך ניחא קושיא אחרת שמקשה התם ר"י גבי הא דהכא דתיכי ס"ד דגילף משדה עפרון שתקנה אשה בחליפין והלא שדה עפרון לא מיקניא

עז א מיי' פ"ב מהלכות בכורים הלכה ה ומגמ עשין קמה קמו טוש"ע י"ד סימן שכא סעיף ג:
ב ומיי' שם הלכה ה הלכה ז:
עח א מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף יב:
שם סעיף יב:
עט ד מיי' פ"ד מהלכות עבדים הלכה ז:
פ ה מיי' פ"ג מהלכות יסוד הלכה ב טוש"ע אה"ע סי' קסה סעי"ג:
פא ו מיי' פ"ה מהלכות ערכין הלכה ג:
א ז מיי' פ"ד מהלכות בכורות הלכה ב ומגמ עשין קמה קמו:
ב ח מיי' שם הלכה ג ומגמ שם טוש"ע י"ד סי' שכ סעיף ג:
ג ט מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ז:
ד י מיי' פ"ג מהלכות בכורות הלכה ז טוש"ע י"ד סימן שכ סעיף ג:
ה כ מיי' פ"ד שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ו:
ו ל מיי' פ"ה מהלכות עבדים הלכה ג טוש"ע י"ד סי' רסז סעיף כג:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מה וכו' עד דמטא שטרא לידיה. עיין קדושין יד ע"ג תד"ה הואיל:

שיטה מקובצת

מ) רב ששת אמר לומר שאינו עובר עליו. כלומר ודאי גם למצוה מצוה לאלתר כדקתני ברייתא קמייתא והאי דקתני אין בפטר חמור פחות מל' לענין דאינו עובר אם מאחר לפדותו עד ל' אבל מכאן ואילך עובר עליו אם אין פודהו או עורפו וצ"ע כיון דמצוה לפדותו לאלתר אלמא לא יליף כלל מפדיון הבן א"כ מנ"ל הא דמל' [יום ואילך] עובר ומה שיעור ל' יום וצ"ל דמדרבנן בעלמא: מ) אלא אמר רבא ל"ק הא ר"א דמקיש וכו'. צ"ל דרבא לא ס"ל כר"נ דאמר מצוה להשהותו דא"כ לא הוצרך לומר הא ר"א הא רבנן מ) דלר"נ ניחא הך ברייתא דמצוה להשהותו ודאי מצינן לפרושי דשנוי באפי נפשה קמשני אלא נימא דהא דקתני אין בפטר חמור פחות מל' מיירי לומר שאינו עובר עליו כר"ש אלא כר"א ובדיעבד נמי אינו פדוי אם פדהו תוך ל' יום או למצוה מיהת דמצוה להשהותו דהך פדיון דפטר חמור לאלתר כרבנן ובקונט' כתב לא כר"נ מתרצא אלא כרב ששת וצ"ע למה לא פירש רש"י דהוי שנויא באפי נפשה. תוס' חיצוניות: נ) מה עמיתך בחדא אף עובד כוכבים בחדא. מכאן היה קשה לר"י על שהיה מפרש בפ"ק דקדושין גבי הא דקאמר התם מכסף מקנתו בכסף הוא נקנה פירוש העבד עברי לעובד כוכבים ואינו נקנה בתורת תבואה וכלים פירוש חליפין ונראה לר"י משום דעובד כוכבים קונה שפיר שאר קניינין בחליפין מדמיטא התם עבד עברי דאינו נקנה לעובד כוכבים בחליפין ואם אין עובד כוכבים קונה בשום מקום בחליפין אמאי אצטריך קרא למעוטי גבי עבד עברי אלא ש"מ דעובד כוכבים קונה בחליפין והשתא קשה לר"י מאי האי דקאמר הכא ישראל בחדא אף עובד כוכבים בחדא והא עובד כוכבים נמי נקנה בחליפין ואור"י דה"נ קאמר ישראל בחדא אעפ"י שקנה גם בחליפין ועשמא דלא חשיב חליפין משום דלא חשיב אלא הני קנינין דכתיב בקרא משיכה ומעות כדפיר' לעיל שבאותן קנינין בני אדם רגילין לישא וליתן ומתוך כך ניחא קושיא אחרת שמקשה התם ר"י גבי הא דהכא דתיכי ס"ד דגילף משדה עפרון שתקנה אשה בחליפין והלא שדה עפרון לא מיקניא